

การสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. ความเป็นมา

๑.๑ จากการประเมินผลปฏิบัติการรวมพลังไทย ชจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน (๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐) ในภาพรวม โดยศูนย์วิจัยเอแบค มหาฯ วิทยาลัยอัสสัมชัญ ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐ จากตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๖๐ ปี จำนวน ๙,๒๙๐ ตัวอย่างในพื้นที่ ๓๒ จังหวัด พบว่า

- ประชาชนมองสถานการณ์ปัญหาเสพติดโดยภาพรวมมีความรุนแรงมากขึ้น (ร้อยละ ๕.๒) เมื่อเทียบกับเดือน มี.ค.- ส.ค. ๕๙ (ร้อยละ ๔)
- ความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล ได้แก่ ความจริงจังในการแก้ไขปัญหา ลดลง (ร้อยละ ๕๕.๒ ระบุ ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่น) เมื่อเทียบกับเดือน มี.ค.- ส.ค. ๕๙ (ร้อยละ ๖๖.๑) การป้องกันไม่ให้อาการยาเสพติดกลับมา ลดลง (ร้อยละ ๓๘.๑ ระบุ ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่น) เมื่อเทียบกับเดือน มี.ค.- ส.ค. ๕๙ (ร้อยละ ๕๓.๘) รวมถึง ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของรัฐบาล ในด้านการบำบัดฟื้นฟู การปราบปรามยาเสพติด และการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน เข้มแข็งอย่างถาวร ก็ลดลงเช่นเดียวกัน
- ความพึงพอใจโดยรวมต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลในภาพรวม พบว่า ประชาชนร้อยละ ๘๕.๒ มีความพึงพอใจที่ระดับปานกลางถึงมากที่สุด ลดลงจากการสำรวจครั้งที่ผ่านมา เดือน มี.ค.- ส.ค. ๕๙ (ร้อยละ ๘๖.๑)
- การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปฏิบัติการรวมพลังไทยชจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน ผ่านสื่อมวลชน ลดลง (ร้อยละ ๗๑.๑) เมื่อเทียบกับเดือน มี.ค.- ส.ค. ๕๙ (ร้อยละ ๗๕.๑)

๑.๒ จากผลการประเมินตามแผนปฏิบัติการรวมพลังไทยฯ ดังกล่าว ผอ.ศอ.ปส. ได้มีข้อสั่งการให้กำหนดแนวทางในการพัฒนางาน ในระยะ ๖ เดือนข้างหน้า โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อลดสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่เป้าหมายสำคัญให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรม และสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐให้สูงขึ้นกว่าระดับความเชื่อมั่นจากการสำรวจครั้งล่าสุด โดยกำหนดให้ภารกิจ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน เป็นภารกิจหนึ่งใน ๘ ภารกิจหลัก โดยจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ในระยะ ๖ เดือน ประชาสัมพันธ์สร้างความเชื่อมั่น กระจายบทบาทการประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานที่สามารถดำเนินการได้ และดำเนินการผ่านช่องทางที่ชัดเจนและทั่วถึง และให้สำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการดำเนินงาน ตามปฏิบัติการ “รวมพลังไทย ชจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน” รวมทั้ง นำผลการดำเนินงานมาประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึง ความคืบหน้าในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล

๒. การดำเนินงาน

๒.๑ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดสัมมนา “รณรงค์อย่างไรให้ได้ผลดี” ผู้ร่วมสัมมนา ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้แทนสื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในงานรณรงค์ประชาสัมพันธ์จากภาครัฐและเอกชน เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ สำนักงาน ป.ป.ส. ส่วนกลาง ร่วมกับ สำนักงาน ปปส.ภาคได้จัดทำกรอบแผนการปฏิบัติงานรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสำนักงาน ป.ป.ส. ส่วนกลาง และ สำนักงาน ปปส.ภาค ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ร่วมกับ ศตส.จ. ศตส.อปท. ฯลฯ ในระยะ ๖ เดือน

๒.๒ สำนักงาน ปปส.ภาค ประสานงานกับ ศตส.จ. เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ “รวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไท้องค์ราชัน” รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้ทราบ ซึ่งขณะนี้ สำนักงาน ปปส.ภาค ทุกภาค ได้ดำเนินการร่วมกับ ศตส.จ. เรียบร้อยแล้ว

๒.๓ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มอบหมายให้ ปปส.ภาค ทหารบกหรือหน่วยเรือช่วยสื่อมวลชนในพื้นที่ เพื่อจัดสัมมนาเครือข่ายสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์ภาครัฐและเอกชนเพื่อการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ทั้งนี้ สำนักงาน ปปส.ภาค ร่วมกับสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต กรมประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการจัดเวทีสัมมนาสื่อมวลชน เช่น ปปส.ภาค ๖ จัดสัมมนาสื่อมวลชนเมื่อวันที่ ๒๓-๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ และ ปปส.ภาค ๗ จัดเมื่อวันที่ ๒๖-๒๗ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งผลจากการสัมมนา สื่อมวลชนได้ให้ความสนใจและเข้ามามีบทบาทในการสะท้อนสถานการณ์ปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ร่วมกันวางแนวทางในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในงานยาเสพติด ในระยะ ๖ เดือนต่อไป นอกจากนี้ ในเดือน พฤษภาคม - มิถุนายนนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จะจัดประชุมสัมมนาขยายเครือข่ายสื่อมวลชน เพื่อขอความร่วมมือกับสื่อมวลชนในพื้นที่ต่อไป

อนึ่ง จากการประชุมสัมมนาสื่อมวลชนด้านภัยยาเสพติด ของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เมื่อวันที่ ๒๓-๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ สื่อมวลชนได้ระดมความคิดและสะท้อนความต้องการของสื่อในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสรุปสาระใน ๕ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน มีความเห็นอย่างไรต่อการดำเนินงานเกี่ยวกับยาเสพติดของรัฐบาล ผลสรุปเช่น

- ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในนโยบายด้านการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล
- นโยบายด้านยาเสพติดเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางการเมือง
- การบังคับใช้กฎหมายไม่เด็ดขาด เพราะไม่สามารถดำเนินการกับนักค้ารายสำคัญได้
- รัฐบาลไม่สามารถคุ้มครองความปลอดภัยให้ประชาชนได้

ประเด็นที่ ๒ สื่อควรมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขยาเสพติดอย่างไร ผลสรุปเช่น

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดให้ประชาชนทราบ
- ให้ความรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดให้ประชาชนทราบ
- เป็นสื่อกลางในการรับแจ้งเบาะแสการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- รณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนของสังคมเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- ประเด็นที่ ๓ สื่อมีแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างไร ผลสรุปเช่น
- ส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง
 - ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ อาชีพ และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นถึงพิษภัยของยาเสพติด
 - อบรมและให้ความรู้ด้านยาเสพติดเพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้นำชุมชน
 - เชิญผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับชุมชน
 - สื่อควรผลิตรายการเพื่อให้ความรู้ด้านยาเสพติดทางสื่อต่างๆ ดังนี้ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี สื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสายในชุมชน สื่อพื้นบ้าน และสื่อบุคคล เป็นต้น

- ประเด็นที่ ๔ สื่อมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดในเชิงลึกอย่างไร
- ช่องทางที่สื่อจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดในเชิงลึก แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับบุคคล/ครอบครัว ระดับชุมชน และระดับภาครัฐ/ภาคเอกชน ประกอบด้วย
- การสังเกตและเฝ้าระวังบุคคลในครอบครัวไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
 - การสังเกตบุคคลอื่นที่อาจมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
 - สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ในชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเป็นช่องทางหนึ่งที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้ง ข่าวสารด้านยาเสพติด
 - การหาข้อมูลข่าวสารจากผู้นำชุมชน ผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน
 - การหาข้อมูลเชิงลึกโดยสัมภาษณ์ผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดในสถานบำบัดของรัฐ/เอกชน
 - การสัมภาษณ์ผู้ต้องขังในเรือนจำ

- ประเด็นที่ ๕ ถ้าประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด สื่อจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร
- สื่อควรเข้าหาประชาชนเพื่อแสวงหาและรวบรวมข้อมูลว่าเหตุที่ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือเกิดจากสาเหตุใด ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจาก
 - เจ้าหน้าที่รัฐรังแกประชาชน ทำให้ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับราชการ
 - ประชาชนเกรงกลัวผู้มีอิทธิพล และไม่มั่นใจในความปลอดภัยของชีวิต
 - สร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนเพื่อเป็นแนวร่วมในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

สำหรับการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนในพื้นที่ สำนักงาน ปปส.ภาค ๗ เมื่อวันที่ ๒๖-๒๗ เมษายน ๒๕๕๐ ได้สรุปและให้การเสนอแนะ เช่น

- ให้มีการจัดตั้ง “เครือข่ายสื่อมวลชนป้องกันยาเสพติดภาคตะวันตก”
- ให้จัดการ การติดต่อสื่อสารระหว่างสื่อมวลชนกับ ปปส.ภาค ๗ เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสาร ไปยังสื่อ และรับฟังเสียงสะท้อนจากสื่อในพื้นที่
- เสริมสร้างสนับสนุนการดำเนินงานของ สปช. ๘ ให้มีบทบาทเป็นพันธมิตรกับ ปปส.ภาค ๗ ในการบูรณาการงานประชาสัมพันธ์ยาเสพติด

- ประสานสนับสนุนบทบาทของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเป็นแกนประสานงานในแต่ละจังหวัด
- คัดเลือกสื่อมวลชนที่มีความพร้อม (เช่น สื่อวิทยุชุมชน) พัฒนาเป็นวิทยากรในระดับชุมชน เพื่อเป็นตัวกระตุ้นการทำงานภาคประชาชน
- จัดประชุมเครือข่ายสื่อมวลชนป้องกันยาเสพติดภาคตะวันตก ครั้งที่ ๑ ในปลายปี ๒๕๕๐ หรือต้นปี ๒๕๕๑ เพื่อผลักดันกลไกระดับภาคให้เคลื่อนตัว โดยอาศัยความมีส่วนร่วมของสื่อมวลชน และมุ่งเน้นให้สื่อ “เข้าใจ” การทำงานของภาครัฐมากขึ้น
- เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนที่มีความสนใจ เข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานต่างๆ ของ ปปส.ภาค ๗

๒.๕ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนเป็นประจำ ประกอบด้วย

- รายการโทรทัศน์ ผลิตและเผยแพร่รายการโทรทัศน์ “บ่ายนี้มีคำตอบ” ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี เดือนละ ๒ ครั้ง และรายการ “กรองสถานการณ์” ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ เดือนละ ๑ ครั้ง
- รายการวิทยุ ผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุ “เกลียวสัมพันธ์” และ “เพื่อนเพื่อเพื่อน” สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง และเผยแพร่ทางสถานีวิทยุและวิทยุชุมชน รวม ๒๓๖ แห่ง และกำลังดำเนินการประสานเพื่อเผยแพร่รายการทางสถานีวิทยุชุมชนทุกภาคทั่วประเทศ อีกประมาณ ๓๗๕ แห่ง

๒.๕ สำนักงานป.ป.ส. ได้จัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์งานยาเสพติดผ่านสื่อมวลชน โดยกำหนดช่วงเวลาการรณรงค์ ดังนี้

- เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๐ รณรงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด (ระยะที่ ๑)
- เดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ กิจกรรมรณรงค์พิเศษเนื่องในวันต่อต้านยาเสพติด ประจำปี ๒๕๕๐
- เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๐ รณรงค์เพื่อปรับเจตคติการยอมรับผู้เคยเสพ/ติดยาเสพติดกลับสู่สังคม
- เดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๕๐ รณรงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด (ระยะที่ ๒)
- เดือนมกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๐ ประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ “รวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไท้องค์ราชัน” ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยาเสพติดในทุกมาตรการเพื่อสร้างความตระหนักและสร้างการมีส่วนร่วมของสังคมในการเฝ้าระวังปัญหาเสพติด
- เดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๕๐ ประเมินผลการรณรงค์ประชาสัมพันธ์งานยาเสพติดในภาพรวม